

Titel: Overvågning af sydlig blåhals <i>Luscinia svecica cyanecula</i> som ynglefugl			
Dokumenttype: Teknisk anvisning	TA. nr.: A177	Version: 1	Oprettet: 20.02.2018
Forfatter: Thomas Eske Holm Aarhus Universitet	Gyldig fra: 01.03.2018		
	Sider: 7		
	Sidst ændret: 02.2018		
TA henvisninger			

0 Indhold

1 Indledning	2
2 Metode	2
2.1 Tid, sted og periode.....	2
2.2 Udstyr	3
2.3 Procedure.....	3
2.3.1 Stam- og kortdata	3
2.3.2 Observationer og feltskema.....	3
3 Databehandling	4
4 Kvalitetssikring.....	5
4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering.	5
5 Referencer	5
6 Bilag	5
6.1 Feltskema	5
7 Oversigt over versionsændringer	7

1 Indledning

Formålet med denne tekniske anvisning (TA) er at angive en kvalitetssikret, standardiseret og reproducerbar metode til at gennemføre overvågningen af ynglende sydlig blåhals.

Sydlig blåhals yngler oftest i ganske små eller større tagrørsbevoksninger i tilknytning til åer, bække og grøfter og gerne grænsende op til dyrkede marker. Hannen markerer sit territorie fra sangposter fx i piletræer der rager op over tagrørsbevoksningen. De sydlige blåhalse er trækfugle, som formentlig overvintrer i Vestafrika og Sydvesteuropa.

Arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1.

2 Metode

Overvågning af sydlig blåhals foretages gennem optælling af ynglepar beliggende i de EF-Fuglebeskyttelsesområder hvor arten indgår i områdernes udpegningsgrundlaget.

Overvågning af sydlig blåhals er kategoriseret som Intensiv 1. Intensiv 1 står for opsøgende overvågning af artens bestandsstørrelse. Overvågningen består af en basisovervågning, der har til formål at følge udviklingen i artens yngleforekomst i de EF-Fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget.

På feltskemaet til overvågning af sydlig blåhals (bilag 6.1) er der fortrykte felter til angivelse af de parametre, der skal overvåges.

2.1 Tid, sted og periode

Sydlig blåhals eftersøges hvert andet år (2018 og 2020).

Overvågning af ynglefugle i felten gennemføres i perioden 1. april – 10. maj. Overvågningen af syngende hanner skal ske tidligt om morgenen eller om aftenen, hvor sangaktiviteten er størst. Dage med vedvarende regn, tåge eller stærk blæst er uegnede til feltobservationer og skal undgås.

Lokaliteter, der undersøges for ynglende sydlig blåhals, består af kendte ynglelokaliteter for arten samt potentielle ynglelokaliteter. Potentielle områder udgøres af åer, bække og grøfter med tagrør og pilebuske.

Ynglefugle der observeres i forbindelse med anden overvågning uden for det fastsatte overvågningsvindue (1. april-10. maj) kan medtages såfremt forekomsten kan henføres til sikre eller sandsynlige ynglepar.

2.2 Udstyr

Ved optælling medbringes håndkikkert (7-12 X forstørrelse). Derudover medbringes GPS, kompas, kort eller ortofoto til positionering af observationer, feltskema og skriveredskaber eller felttablet.

2.3 Procedure

2.3.1 Stam- og kortdata

Inden ynglesæsonen udarbejdes en oversigt over relevante ynglelokaliteter. Oversigten udarbejdes på baggrund af den lokale viden suppleret i rimeligt omfang med viden om sydlig blåhals forekomst i Danmark herunder offentliggjorte artikler, atlaskortlægning og DOFbasen, eller kontakter til lokale. Oversigten holdes løbende ajourført og danner grundlag for følgende års overvågninger af arten.

Ynglelokalitetens stednavn, inventør, indsamlingsformål og dato registreres på feltskema (bilag 6.1). Hvis ynglelokaliteten ikke har et officielt stednavn som fremgår af kort fra Geodatastyrelsen, navngives ynglelokaliteten med henvisning til nærmeste stednavn, fx "Grøft med tagrør 500 m vest for Filsø (blåhals)".

Arealet på lokaliteten, hvor arten eftersøges, indtegnes som polygon på feltkort (landkort eller ortofoto) til efterfølgende registrering i Danmarks Naturdatabase. Såvel positive observationer som 0-observationer på egnede ynglelokaliteter registreres i Naturdatabase.

2.3.2 Observationer og feltskema

Hele fuglebeskyttelsesområdet gennemgås systematisk på orthofotos og alle umiddelbart velegnede arealer udvælges til feltbesøg. Det er vigtigt hele tiden at være opmærksom på, at overvågningen foregår inden for afgrænsningen af fuglebeskyttelsesområdet.

Området gennemgås og observationer af sydlig blåhals markeres på feltkortet med bemærkninger om adfærd og udseende, som indikerer at fuglen er i færd med en ynglecyklus. Ud fra de indsamlede oplysninger gives en samlet vurdering af, om der er tale om et sikkert eller sandsynligt ynglepar.

Overvågningen er primært en optælling af syngende territoriehævende hanner, da anden yngleadfærd er svær at observere for arten. I områder

med mange andre rørskovssangere er registreringen af syngende hanner lettest i begyndelsen af overvågningsperioden, da rørskovsangernes ankomst i slutningen af april forstyrrer lydbilledet og vanskeliggøre registreringen.

Yngleforekomster opgives i sikre eller sandsynlige ynglepar. Definitionerne på disse kategorier følger med enkelte tilføjelser Grell (1998):

Sikkert ynglefund:

- Fund af frisk brugt rede fra samme år
- Gamle fugle der bærer ekskremetsække i næbbet
- Gamle fugle, der flyver til og fra rede under omstændigheder, der tyder på, at reden er besat
- Rede med æg eller friske æggeskaller

Sandsynligt ynglefund:

- Syngende han hørt i ynglesæsonen
- Fugle der tilsyneladende hævder territorium
- Parringsadfærd
- Redebyggende fugle
- Fugle, der samler redemateriale eller ses med redemateriale i næbbet

Hvis arten ikke yngler på den undersøgte lokalitet skrives "0" under "Antal ynglepar i område (polygon)".

3 Databehandling

Data fra feltskemaet (Bilag 6.1) overføres til indtastningsfladen for "Ynglefugle, samlegruppe" i NaturAppl (programmet downloades fra Miljøportalens hjemmeside).

Hvis lokaliteten har været overvåget før, anvendes så vidt muligt samme polygon som sidst. Vælg "Kopier fra eksisterende sted" i NaturAppl.

Vejledning til NaturAppl mm. Findes på Miljøportalens hjemmeside:

<http://www.miljoportal.dk/Dokumenter%20alle/Vejledning%20til%20NaturAppl.pdf>

Registreringer af sydlig blåhals, som FDC-Bio måtte gøre under overvågnings- eller forskningsaktiviteter, vil være til rådighed for Miljøstyrelsen.

Ved indtastning i databasen overføres det overvågede område fra feltkort til databasen.

4 Kvalitetssikring

4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering.

Den datatekniske anvisning for kvalitetssikring af terrestriske NOVANA-data i Naturdatabasen omfatter kvalitetssikringsprocedurer for selve indtastnings- og redigeringsprocessen samt det videre forløb i forbindelse med godkendelse af data.

Se den datatekniske anvisning her:

http://bios.au.dk/fileadmin/bioscience/Fagdatacentre/Biodiversitet/DN01_Naturdata.pdf

5 Referencer

Grell, M.B. 1998. Fuglenes Danmark. – Gads Forlag. 825 s.

6 Bilag

6.1 Feltskema

Bilag 6.1 se næste side

BILAG 6.1	Ynglefugle, samlegruppe – Sydlig blåhals
-----------	--

Version 1 gældende fra 01.03.2018

Stamdata	
----------	--

Dato:	Indsamlingsformål:
-------	--------------------

	Inventør:
--	-----------

Kortdata

Stednavn:

Det undersøgte/overvågede område indtegnes på kort til senere registrering som polygon i Danmarks Naturdata.
--

Overvågningsdata

Antal ynglepar:			
-----------------	--	--	--

Sikkert	Sandsynligt	Par ialt	Bemærkninger
---------	-------------	----------	--------------

7 Oversigt over versionsændringer

Version	Dato	Emne:	Ændring:
1	20.02.2018	Intensiv 1	Overvågningen er ændret fra Ekstensiv til intensiv 1. Arten overvåges nu kun i de fuglebeskyttelsesområder hvor den er på udpegningsgrundlaget.